

Загиблий партизан Іван Любченко.

Щороку ми відзначаємо День перемоги. Високу ціну заплатив український народ за участь у найстрашнішій за всю світову історію війні 1941–1945 рр. Надлюдський подвиг і велика трагедія українського народу назавжди закарбувалися болем та гордістю у серцях наших сучасників. У такий значимий

для країни та світу день депутат з команди Андрія Матковського Вячеслав Федоряка приїхав до Диканьки вшанувати пам'ять свого загиблого діда Івана Любченка.

Вячеслав Федоряка розповідає, що в його родині подвиг діда завжди шанували та згадували з особливою теплотою. З року в рік на 9 Травня рідні збиралися поблизу диканського обеліска, аби хвилиною мовчання вшанувати його героїчний вчинок:

– Змалечку пам'ятаю ці святкування Дня перемоги. За традицією ми клали квіти до обеліска, а потім усі гуртом їхали на спільне частвування. Накривали багатий стіл із різними наїдками і головною за ним садовили бабусю. Під час застілля вона здебільшого мовчала, але бувало, що сплакне собі тихенько і якось ненароком розповість про ті часи. І слова її завжди були сповнені пережитого болю та смутку.

Її чоловік Іван народився в 1907 році у сім'ї шляхетної полячки та розпорядника маєтків Кочубеїв Івана Любченка. Разом з іншими чотирма дітьми талановитому та кмітливому Івану пророкували велике майбутнє. Однак плани родини зламала Жовтнева революція. Борючись із пережитками царату, комуністи знищували не лише буржуазні уявлення про життя, але й відчайдушно руйнували цілі сім'ї, зіштовхуючи брата з братом та батька з сином. Спокусившись обіцянками комуністів, усі сини Любченків, Трохим, Микола, Петро та Іван, вступили до лав червоноармійців. Для материнського серця це був страшний удар, біль від якого вона пронесла крізь роки до своєї смерті. Після сварки вона відреклася від власних дітей. Горда та шляхетна полячка Горпина обрала самотнє життя та смерть, ніж визнати комунізм благом для народу і прийняти тоталітарну ідеологію.

Одразу після сварки новоспечений комуніст Іван завербувався до червоноармійського флоту та кілька років прослужив матросом на військовому судні. А повернувшись до села, майже одразу одружився з простою свинаркою Параскою Дрюк. Навіть двоє дітей, які згодом з'явилися у пари, не розтопили серце Горпини. Шлюб сина із простою батрачкою остаточно поставив крапку у їхніх взаєминах.

– Вони познайомилися в сільському клубі під час просвітницьких читань. Вправному матросу Івану впала в око моя бабуся. Не бажаючи затягувати із залицяннями, молоді побралися, а дідусь став головою колгоспу. І хоча Параска була простою селянкою з небагатої родини, вона добре розуміла, що довіряти радянському режиму не варто. До того ж мала якусь куркульську жилку, яку не втратила й до старості. Думаю, що це допомогло їй

Пам'яті героїв жити у віках: історія очільника партизанського руху на Диканщині

Онук героя Вячеслав Федоряка біля диканського обеліска.

Родина Вячеслава Федоряки щороку вшановує пам'ять Івана Любченка.

після смерті чоловіка підняти на ноги та виховати людьми мою матір та тітку Лідію.

Остаточно зрозуміти суть комуністичного режиму довелося під час Великої Вітчизняної війни. Матрос Іван Любченко пішов добровольцем на фронт захищати Севастополь. Ніхто тоді не знав, що бої за місто триватимуть так довго. Дні й ночі солдати та мирні жителі боролися Севастополь, відбиваючи атаки та зазнаючи численних людських втрат. Однак 7 червня 1942 року під час тре-

тього штурму німці прорвали оборону, перетворивши місто на смертельний котлован.

Тисячі наших солдат та мирних жителів намагалися врятуватися, проте їх нещадно переслідували та розстрілювали німецькі й румунські вояки. Івану Любченку пощастило, і він разом з двома товаришами зміг вийти з оточення та за кілька місяців дістатися рідної Диканщини.

– Передчуваючи штурм, усе вище керівництво партії разом з родинами виїхало в евакуацію.

Розуміючи справжній розмах майбутньої баталії, вони кинули напризволяще та прирекли на смерть понад 200 тисяч людей. Рятуючи власні статки, вони яскраво показали мізерну цінність людського життя. Розчарувавшись у ідеалах комунізму, дід продовжив війну, але вже за власний край та життя близьких йому людей. Переховуючись у диканських та курських лісах, він очолював партизанський рух. Його група була невеликою, тож здебільшого підірвала мости, розповсюджувала антифашистські листівки, а також псувала техніку і документи. Кілька разів навіть розбивала обози, на яких відправляли молодь на працю до Німеччини. Люди підтримували партизанів і всіляко їм допомагали, хоч це і ставило під загрозу їхні власні життя. Двічі Івана Любченка ловили німці, проте через недоведену провину не розстрілювали і відпускали. Кажуть, що цьому сприяла його мати Горпина, до думки якої прислухалися німецькі окупанти, однак справжньої причини такої удачі ніхто не знав.

Переховуючись у лісах, Іван сумував за своєю родиною, а особливо за двома маленькими донечками, яких майже не бачив. Цим і скористався сусід-зрадник, який доніс поліцаям, де саме перебуватиме партизанський командир. Тож у 1942 році його разом з дружиною схопили і повезли в Полтаву на суд. Там їм винесли вирок – розстріл і повезли для показової страти у Диканьку. Проте поліцей з місцевих пожалів мою бабусю і зіштовхнув її з возу в пасадку, тим самим урятувавши їй життя.

А поблизу місця першого в Україні залпу БМ-13 «Катюші» у далекому 1942 році обірвалося життя героя-партизана Івана Любченка та близько сотні звичайних українців. На той час йому було лише 35 років. До визволення Диканьки, у 1943 році, він не дожив буквально кілька місяців. Після звільнення села від ворогів тіла чотирьох розстріляних партизан урочисто перепоховали у самому центрі міста. Саме сюди щороку і приїздить велика родина Вячеслава Федоряки.

– Мій дід загинув, однак його подвиг живе досі. Глибокий патріотизм та любов до Вітчизни Івана Любченка в кожному з членів моєї сім'ї. Навіть моя мати з батьком одружилися в День визволення Полтави на знак поваги до подвигу захисників. Мені прикро, що його та тисячі відданих українців використав комунізм у своїх жорстоких планах. Прагнути влади та грошей, політики ввели в оману український народ і тим самим прирекли його на десятиліття поневірянь. На жаль, ми не можемо змінити минуле і вгамувати біль і страждання тих поколінь. Але нині в наших силах не вестися на яскраві гасла красномовців і не допускати до влади чиновників, які тягнуть Полтаву в прірву. Як нащадок героя я ціную ту жертву, яку він приніс за наше з вами майбутнє. Тож добробут міста – це не лише свідомо мета, але й справа честі. Бажаю кожному мирного неба над головою і щастя в родинному колі.

Олександра ЮФЕ

Жінка героя Параска Любченко (Дрюк) поруч із могилою чоловіка.

Подружжя Любченків перед війною.